

บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง ตอนพระสังข์หนีนางพันธุรัต

๑ มาจะกล่าวบทไป
แต่ว่างเว้นเป็นหม้ายมาหลายปี
ได้ลูกน้อยหอยสังข์มาเลี้ยงไว้
พักฟูมอุ้มชูชมชิต
เมื่อเวรามาติดตามทัน
ให้ร้อนเนื้อเดือดใจไม่สบาย

๑ ๖ คำ ๑

ร้าย

๑ จึงอุ้มองค์พระสังข์นั่งดัก
วันนี้แม่จะลาไปอาารัญ
แล้วกำชับสาวศรีพี่เลี้ยง
ตามใจอย่าให้ไกรธา
สั่งพลางอย่างเอื้องยุรยาตร
มาลับตาลูกน้อยกลอยใจ

๑ ๖ คำ ๑ ตรี

๑ บัดใจรูปร่างเป็นนางยักษ์
ถือกระบองป้องพักร์ทำศักดา

๑ ๒ คำ ๑ กราวใน เฑิด

๑ ครั้นถึงหิมวาป่าสูง
นางยักษ์อยากกินก็ยินดี

๑ ๒ คำ ๑ เฑิด

๑ พิฆาตฆ่าโคกระทิงมึงสา
โจนจับฉับเดียวเรียวแรง
ตัวไหนพ่วงพื้มีมัน
กระตุกกระเดี้ยวเคี้ยวปนไม่ทนทาน

๑ ๔ คำ ๑

๑ นางกินเหลือล้นจนเรอ
ลงล้างปากล้างคอในบ่อน้ำ
จึงไปยังที่หยุดพัก

ถึงนางพันธุรัตยักชี
สามีมอดม้วยด้วยไข้พิษ
รักใคร่เป็นบุตรสุจริต
ลืมหัดถึงผิวของตัวตาย
นางนั้นจะสิ้นบุญสูญหาย
ผันผายไปป่าพนาวัน

โลมลูบจูบพักร์แล้วรับขวัญ
สายัณห์เลี้ยวลับจะกลับมา
จงถนอมกล่อมเกลี้ยงโอรสา
เคื่องขัดอธยาสิ่งใด
จากปราสาทเรื่องรองผ่องใส
อรไทเปลี่ยนแปลงกายา

ล่าสันคึกคักหนักหนา
ตั้งตรงตรงมาพนาลี

เห็นฝูงเนื้อเปื้อนเสื่อสีห์
เข้าไล่ตีเลี้ยวลัดสกดสแกง

ด้วยกำลังฤทธากล้าแข็ง
หักแข็งขาไว้ในดงดาน
เลือกสรรกินเล่นเป็นอาหาร
คชสารควายวัวตัวละคำ

ท้องไส้เอ้อเรื้ออิมหน้า
พอพลบค่ำย่ำแสงสนธยา
เคยสำนักแรมทางกลางป่า

ปิดผงลงนอนในศาลา

๑ ๔ คำ ๑ ตระ

ข้าปี

๑ เมื่อนั้น

ราตรีเข้าที่บรรทมใน

คิดถึงชนนี้ที่เกิดเกล้า

แต่มาอยู่เมืองมารก็นานข้า

ซึ่งจะหลงอยู่ในเมืองยักษ์

ที่ไหนจะได้เห็นชนนี้

จำจะคิดติดตามสืบหา

วันนี้แม่พันรุตไปแรมไพร

๑ ๘ คำ ๑

ร้าย

๑ ครั้นกลางคืนคืนดึกเดือนเพ็ญ

ค่อยย่อลงจากเตียงเมียงออกมา

๑ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง

๑ ลอบลงซบองค์ในบ่อทอง

เป็นทองคำธรรมชาติชาตรี

แล้วขึ้นไปบนปราสาทชัย

หยิบขึ้นแลเล็งเพ่งพิศ

๑ ๔ คำ ๑

โอ

๑ โออินจามารดาเลี้ยง

แสนสนทพิศวาดังดวงใจ

พระคุณล้ำลบจบดินแดน

วันนี้จะพลัดพรากจากจร

แม่นลูกไปไม่ม้วยมรณา

รำพลางทางทรงไศกี

๑ ๖ คำ ๑ โอด

ร้าย

๑ ครั้นคลายทุกข์ชุกคิดขึ้นมา

เกลือกวามารดามาแต่ไพร

นิทรากลับกลับจนหลับไป

องค์พระสังข์ทองผ่องใส

ถอนฤทัยรำลึกตรีกตรา

จะโศกเศร้าทุกข์ทนบ่นหา

ไม่รู้ว่าจะเป็นตายร้ายดี

แม้มีลักรูปเงาะเหาะหนี

นับปีเดือนแล้วจะแคล้วไป

ให้พบพานมารดาจงได้

ได้ช่องคล่องใจจะไคลคลา

เห็นพี่เลี้ยงหลับสนิทถ้วนหน้า

จากห้องไสยาทันที

ผิวเนียนวลละอองผ่องศรี

สมถวิลยินดีดังใจคิด

ที่ไว้รูปเงาะศักดิ์สิทธิ์

ชุกคิดขึ้นมาก็อาลัย

เคยถนอมกล่อมเกลี้ยงรักใคร่

มิให้ลูกยาอนาทร

ยังมิได้ทดแทนพระคุณก่อน

มารดรค่อยอยู่จงดี

จะกลับมากราบบาทบพศรี

อยู่ที่ปราสาทเพียงขาดใจ

จะอยู่ช้านะนี้ก็มิได้

หนีไปไม่ทันจะเสียการ

เอารูปเงาสมองค์ทรงเข้าแล้ว
เหาะขึ้นเวหาเห็นทะยาน

๑ ๔ คำ ๑ กลม เชิด

๑ เหาะระเห็จเจ็ดคืนถึงเขาหลวง
พอสิ้นกำลังวังชา
จำจะหยุดพักสักหน่อยก่อน
จึงเลื่อนลงยังยอดคีรี

๑ ๔ คำ ๑ เสมอ

๑ บัดนั้น
ครันรุ่งแจ้งแสงสุริยทัย
ม้วนที่นอนหมอนข้างเก็บจำ
แล้วเข้าไปในที่ไสยา
ตกประหม่าตาขาวคิดฉงน
ชวนกันลดเลี้ยวเที่ยวมอง

๑ ๖ คำ ๑ เพลงฉิ่ง

๑ ค้นคว้าหาทั่วที่เคยเล่น
ต่างตีกอกหัวร่ำไร
แม่นแม่พันธุ์ธิดาแต่ป่า
จะปลิ้นปลอกออกตัวยักษ์
ปรับทุกข์กันทุกคนบ้างบนผิ
บ้างว่าเลี้ยงลูกเจ้าเฝ้าคลัง

๑ ๖ คำ ๑ เกราะ

๑ เมื่อนั้น
เที่ยวป่าเล่นสบายหลายเวลา

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ ครั้นถึงปราสาทมณีนี้นัก
แลหาแห่งไร่มิพบพาน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น
เห็นนางยักษ์มาแต่ไพร
แต่เขยื้อนขยับกลับล่อ

ใส่เกือกแก้วถือไม้เท้าหาญ
ออกจากเมืองมารีบมา

สูงกว่าเขาทั้งปวงที่ในป่า
เหน็ดเหนื่อยเลื่อยล้าเต็มที
ทึบกรร่อนแรงแสงสี
จรลีเข้าได้ร่มไทร

พวกพี่เลี้ยงนางมน้อยใหญ่
นางในต่างฟื้นตื่นตา
ฉวยขันตักน้ำมาล้างหน้า
แลหาไม่เห็นพระสังข์ทอง
ฝูงนางต่างตนเร่งหม่นหมอง
ทุกแห่งห้องตำหนักนอกใน

จะประสบพบเห็นก็หาไม่
ครั้งนี้ที่ไหนจะรอดตาย
จะตีดาบเดือดไม่เหือดหาย
ด้วยแยบคายแก้ไขเห็นไม่ฟัง
เอ็นดูช่วยสีกที่พอรอดหลัง
มักมีภัยสมดังว่ามา

นางพันธุ์ธิดายักษ์
ก็เหาะกลับคืนมายังเมืองมาร

ร้องเรียกลูกรักก็ไม่ชาน
นางมารหวนหวาดประหลาดใจ

พวกพี่เลี้ยงนางมน้อยใหญ่
กลัวภัยภาวนาละล้าละลัง
เข้าไปแล้วให้ท้อถอยหลัง

จึงก้มเกล้าเฝ้าเหตุให้ฟัง
ข้าเทียวค้นหานักหนาแล้ว
เล่าพลางต่างคนก็รำไร

๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังดังจะสิ้นสมประดี
กุไ่วใจให้อยู่กับลูกรัก
ช่างละให้หายไปจากวังเวียง
ว่าพลางนางรำไศกา
ไปเปิดดูบ่อทองเห็นพร่องไป
มาดูรูปเงาปะปาไม่ปรากฏ
ลูกน้อยกลอยสวาทเจ้าคลาสแคล้ว
จะอยู่ช้านะนี้ก็มีได้
จึงขึ้นหอคอยสูงลอยฟ้า

๑ ๑๐ คำ ฯ รัว

๑ บัดนั้น
ทั้งหมู่่อสุรศักดิ์ยักษ์ฉนิ
ไม่แจ้งเหตุเภทผลกลใด
สำแดงแผลงอิทธิฤทธิ์ธา

๖ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ ครั้นเอยครั้นถึง
ไหว้พลางทางถามมิทันนาน

๖ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
จึงแถลงเล่าความตามทำนอง
ลอบลักรูปเงาและเกือกแก้ว
เร่งไปตามหาอย่าช้าที่

๖ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๑ บัดนั้น
คำนับรับคำแล้วอำลา
เหาะเหินเทียวหาในป่ากว้าง

พระลูกน้อยหอยสังข์นั้นหายไป
จะพบพระลูกแก้วก็หาไม่
ขอชีวิตไว้อย่าฆ่าตี

นางพันธุรัตยักษ์
เออออะไรกระนี้พี่เลี้ยง
คอยพิทักษ์ถนอมกล่อมเกลี้ยง
มันน่าเสียงสับซ้ำให้หน้าใจ
น้ำตาแฉะถึงหลังไหล
เร่งพะวงสงสัยไม่รู้แล้ว
หายหมดทั้งไม้เท้าและเกือกแก้ว
หนีแม่ไปแล้วนอกรา
จำจะเร็วรีบไปตามหา
ตีกลองสัญญาเข้าเจ็ดที่

พวกพลกุ่มภัณฑ์ภูตผี
ได้ยินเสียงเกรรสัญญา
ต่างตระหนกตกใจเป็นนักหนา
ชวนกันเหาะมายังเมืองมาร

จึงคลานเข้ามายังหน้าฉาน
เหตุการณ์อะไรมีจึงตีกลอง

พันธุรัตร้อนรุ่มเศร้าหมอง
เจ้าสังข์ทองลูกรักของเรานี้
สวมใส่เข้าแล้วก็เหาะหนี
วันนี้ให้ได้ตัวมา

จึงหมู่่อสุรศักดิ์ยักษ์
นฤมิตกายากำยำ
ทุกทิศทุกทางเลื่อนถ้ำ

แยกไปบกบ้างไปข้างน้ำ

ต่างสำแดงเดชเกรียงไกร

๑ ๔ คำ ๑ กราว เขต

๑ เมื่อนั้น

พระสังข์นั่งอยู่บนเขาใหญ่

เห็นมิดมิดปิดแสงโอโณทัย

เสียงสนั่นหวั่นไหวนี้มัน

จึงคิดว่าดีร้ายอยุธยา

ติดตามเรามาเป็นแม่นมั่น

จวนตัวเต็มทีหนีไม่ทัน

จำจะผ่นผ่นด้วยปัญญา

พระจึงถอดรูปเงาออกซ่อนไว้

ขึ้นนั่งบนต้นไทรสาขา

ทำเป็นเช่นรุกขเทวา

พลงนีกภาวนาอยู่ในใจ

๑ ๖ คำ ๑ รว เขต (ยักซ์ออก)

๑ บัดนั้น

หมู่มารทหารน้อยใหญ่

เห็นพระสังข์นั่งอยู่บนต้นไทร

มิได้รู้จักแต่สักตน

เพ่งพิศดูพลงไม่วางตา

คิดว่าเทวาในไพรสนต์

ผิวพรรณผุดผาดประหลาดคน

ให้วงงงฉงนสนเท่ห์ใจ

จึงถามว่าคูก่อนเทวา

เห็นเจ้าเงาะเหาะมามั่งหรือไม่

อย่าแกล้งกล่าวคำอำไว้

จงบอกไปตามจริงบัดนี้

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

พระสังข์ฟังคำยักษ์

บอกพลงทางยกมือชี้

เห็นเหาะไปทิศนั้นะขุนमार

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น

ยักษ์ได้ฟังว่าขาน

ดีใจเลือกสนลนลาน

เหาะทะยานติดตามไปพลัน

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑ เมื่อนั้น

พระสังข์ตริตริกนิกพรั้น

แต่ภูเหาะระเห็จมาเจ็ดวัน

มันยังตามทันด้วยฤทธิ์ไกร

จะอยู่ก็ใช่ไม่ชอบกล

หนีไปจะพ้นมันที่ไหน

ให้คิดขัดสนจนใจ

จะแก้ตัวต่อไปอย่างไรดี

พลงตั้งจิตพิชฐานด้วยสัจจา

คุณพระमारดาปกเกศี

จงคำชู้ช่วยข้าครานี้

อย่าให้มีอันตรายสิ่งใด

ถึงแม่พันรุตจะพบข้า

ขออย่าให้ขึ้นมาบนเขาได้

ให้ลูกแก้วตัวรอดปลอดภัย

พลงยกมือไหว้ภาวนา

๑ ๘ คำ ๑ ตระ

๑ เมื่อนั้น
เรียกเหล่าบ่าวไพร่มิได้ช้า

๖ ๒ คำ ๖ เจ็ด

๑ มาเอยมมาถึง
แลไปเห็นคนบนต้นไทร
ยืนพนิจพิศเพ่งอยู่เป็นครู่
ตบมือหัวเราะทั้งน้ำตา

๖ ๔ คำ ๖ เจรจา

๑ นั่งอยู่โยนนิ้วพ่อขวัญข้าว
มาเถิดทูนหัวอย่ากลัวดี
นางร้องให้รำแล้วซ้ำเรียก
ด้วยเดชะอำนาจสัตยา
พลัดตกหกล้มนอนตะแคง
โคกที่ตอกเพียงจะพัง
ลูกน้อยกลอยสวาทของมารดา
มิให้ระคายเคืองสิ่งใด
แม่อุตส่าห์มาตามด้วยความรัก
อกแม่จะแตกตายวายชีวิต

๖ ๑๐ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ให้คิดสงสารมารดา

๖ ๒ คำ ๖

๑ แม่เอยมแม่เจ้า
พระคุณล้ำลบลพไตร
ใช้ลูกจะเคืองแค้นแสนเข็ญ
เหตุด้วยมารดาของข้านี้
จะยากเย็นเป็นตายก็ไม่แจ้ง
ครั้นจะบอกออกอรรถตามสัจจา
ลูกจึงลักรูปเงาะเหาะหนี
อย่าพิโรธโกรธซึ่งขัดใจ

๖ ๘ คำ ๖

นางพันธุรัตยักขา
ออกจากพาราธิปไตย

ซึ่งเนินบรรพตภูเขาใหญ่
งามวิไลผิวดั่งทองทา
ลูกรักของกูแล้วสีหน้า
ร้องเรียกลูกยาด้วยยินดี

ขัดเคืองอะไรเล่าเจ้าจึงหนี
ดูเอาเถิดซึ้งยังมีมา
ปิ่นตะกายตะเกียกขึ้นไปหา
เพอญให้เลื้อยล้าลั่นกำลัง
ขาแข้งสั่นขัดขึ้นดัดหลัง
ทรุดนั่งกระแทกกันจนใจ
แม่บำรุงเลี้ยงมาจนใหญ่
เจ้าหนีแม่มาได้ช่างไม่คิด
เจ้าไม่พูดไม่ทักแต่สักหนิด
สุดคิดอยู่แล้วนะลูกยา

พระสังข์ฟังคำที่ร่ำว่า
นบนี้วันทาแล้วตอบไป

เลี้ยงข้ามาแต่เยาว์จนใหญ่
จะเปรียบด้วยสิ่งใดนั้นไม่มี
ด้วยความจำเป็นดอกจึงหนี
ทุกขร้อนไร่ที่พึ่งพา
จะไปสืบเสาะแสวงทุกแห่งหา
ก็คิดกลัวเกลือกว่ามีให้ไป
โทษผิดทั้งนี้เป็นข้อใหญ่
ถึงไปไม่ช้าจะมาพลัน

โอ้

๑ เมื่อนั้น

พุ่มพายนํ้าตาจาบัลย์
คิดอ่านอุบายจะหน่ายหนี
ถึงไปก็ไม่วัดธรรมา
พอแม่ได้ชมโฉมเจ้า
แต่รำร้องให้หาเลือดตาย้อย
อย่านึกแค้นแกล้งเลยว่าเป็นยักษ์
ถึงจะอยู่จะไปก็ให้งาม
อันรูปเงาไม้เท้าเกือกแก้ว
ยังมนตร์บทหนึ่งของมารดา
ถึงจะเรียกเต่าปลาแม่น้ำจระเข้
ครุฑาเทวัญชั้นบน
เจ้าเรียนไว้สำหรับเมื่ออัปมงคล
แม่อีกคงจะตายวายชีวัน

ฯ ๑๔ คำ ๑ โอด

ร้าย

๑ เมื่อนั้น

ยิ่งพะวงสงสารแสนทวี
จะลงไปก็ให้เกรงกริ่ง
คิดพลางทางกล่าวมธุรส
ลูกนี้เหนื่อยยากลำบากกาย
ตะวันเที่ยงอยู่ยังกำลังร้อน
ซึ่งมนตร์ของชนินว่าดีนัก
เมตตาลูกแล้วจงเขียนไว้

ฯ ๘ คำ ๑

โอ้

๑ เมื่อนั้น

แขนงดูลูกพลางทางโศกา
โอ้ลูกน้อยหอยสังข์ของแม่เอ๋ย
จะรำร้องเรียกเจ้าสักเท่าไร

พันธุรัตฟังว่าเพียงอาสัญ
เจ้าไปแล้วไหนนั้นจะกลับมา
เอาเหตุชนินั้นมาว่า
เชิญลงมาหาแม่แต่สักน้อย
ให้สบายบรรเทาที่เศร้าสร้อย
อุทิศสัพเพตต์อดยห้อยตาม
มาเถิดลูกรักอย่าเกรงขาม
เจ้าผู้ทรมารร่วมชีวา
แม่ประสิทธิ์ให้แล้วดังปรารถนา
ชื่อว่ามหาจินตามนต์
ฝูงสัตว์จับบาปในไพรสมนต์
อ่านมนตร์ขึ้นแล้วก็มาพลัน
จะได้แก้กันตนที่คับขัน
จงลงมาให้ทันท่วงที

พระสังข์ฟังคำยักษ์
แต่รีรอท้อฤทัยรันท
เกลือกจะไม่จริงจะแก้งปด
อย่ากำสรดโศกาอาวรณ
จะนั่งเล่นให้สบายบนนี้ก่อน
พอให้แดดอ่อนอ่อนจะลงไป
ลูกรักก็อยากจะได้ใครได้
ที่ในแผ่นพื้นพสุธา

พันธุรัตขัดสนเป็นนักหนา
ตั้งหนึ่งว่าชีวันจะบรรลือ
กรรมสิ่งใดเลยมาขัดให้
ก็ช่างเฉยเสียได้ไม่ดูดี

สิ้นวาสนาแม่นั้นแล้ว
จะขอลาอาสยเสียวันนี้
อันพระเวทพิเศษของแม่ไซร์
จงเรียนรำจำไว้เถิดขวัญตา
เขียนพลาทางเรียกลูกน้อย
แต่พอให้ได้ชมเสียสักครั้ง
แม่อ้อนวอนว่านักหนาแล้ว
ห่มทอดตัวลงทรงไศกา
ทั้งรักทั้งแค้นแน่นจิต
กลิ้งกลับสับสายเพ้อพก

ฯ ๑๔ คำ ฯ โอด

ร้าย

๑ บัดนั้น

เห็นนางมารม้วยมอดวอดวาย

ฯ ๒ คำ ฯ โอด

๑ เมื่อนั้น

เห็นมารดาล้มดินสิ้นชีวี

เข้าไปนั่งใกล้ตั้งใจจง

ชลเนตรคลอคลองนัยนา

ฯ ๔ คำ ฯ โอด

โอ๊ย

๑ โอ้วามารดาของลูกเอ๋ย

รักลูกผูกพันแสนทวี

จะหาไหนได้เหมือนพระแม่เจ้า

สู้ติดตามมาด้วยอาลัย

โทษลูกนี้ผิดเป็นนักหนา

ทั้งนี้เพราะกรรมมาตามทัน

พระคุณล้าลบจบดินแดน

รำพลางไศกีพิริพีไร

ฯ ๘ คำ ฯ โอด

เพอญให้ลูกแก้วเอาตัวหนี

เจ้าช่วยเผาผีมารดา

ก็จะเขียนลงให้ที่แผ่นผา

รู้แล้วอย่าว่าให้ใครฟัง

มาหาแม่สักหน่อยพ่อหอยสังข์

ขอสังข์สักคำจะอาลา

น้อยหรือลูกแก้วไม่มาหา

สองตาแดงเดือดดังเลือดนก

ยิ่งคิดเคืองขุ่นมุ่นหมก

นางร่ำร้องจนอกแตกตาย

พวักยักขาเข้าไททั้งหลาย

ต่างรำรักนายไม่สมประดี

พระสังข์ทรงสวัสดิ์ศรีศรี

ตกใจเล่นตะลึงตะลานมา

กราบลงแทบเท้าทั้งซ้ายขวา

ไศการำรักชนนี

พระคุณเคยปกเกล้าเกศี

เลี้ยงมาไม่มีให้เคืองใจ

ดังมารดาเกิดเกล้าก็ว่าได้

จนจำตายอยู่ในพนาวัน

ดังแก้งผลาญมารดาให้อาสย

จึงสุดสิ้นชีวันบรรลัย

ยังไม่ทันทดแทนสนองได้

ชบพักตร์สะอื้นให้ไปมา

ร่าย

๑ ครั้นคลายวายโศกเศร้าหมอง
ท่านจงเชยศพพระมารดา
แล้วตระเตรียมการไว้ให้เสร็จสรรพ
การพระเมรุใหญ่อยู่อย่าดูเบา

ฯ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ บัดนั้น

จึงเชยศพใส่ว่อข้อฟ้า

ฯ ๒ คำ ๑ เชิด

สมิงทอง

๑ เมื่อนั้น

ครั้นพวกพลยกขาไปธานี
เวียนเฝ้าสาธยายอยู่หลายตลบ
ครั้นเสร็จเสด็จขึ้นไป
เอารูปเงาสมวงศ์ทรงเกือกแก้ว
เหาะระเห็จเตร็ดทะยานด้วยฤทธิ์

ฯ ๖ คำ ๑ เชิด

ร่าย

๑ ถึงแดนพาราสามนต์

ให้คิดฉวนสนเท่หัวใจ
เห็นภูมิฐานบ้านช่องเยียดยัด
หรือจะเป็นพาราบิดา
คิดพลางทางค่อยคลาเคลื่อน
หยุดอยู่เนินทรายปลายทุ่งนา

ฯ ๖ คำ ๑ ตระ

๑ บัดนั้น

ล้วนแต่ลูกหลานชาวนายโคบาล
ครั้นกินข้าวเช้าแล้วลงจากเรือน
เปิดคอกไล่โคของตน

ฯ ๔ คำ ๑ เจริญ เชิด

๑ ครั้นออกมาถึงที่ท่าไร่

พระจึงร้องสั่งเหล่ายักขา
คืบไปพาราของเรา
คอยทำข้ากลับมาจึงเฝ้า
ท่านจงเอาใจใส่ไตรตรา

เสนียดนายซ้ายขวา
กลับไปพาราทันที

พระโณมยงทรงสวัสดิ์รัศมี
จึงเรียนอาแมนตร์ที่เขียนไว้
แต่ต้นจนจบก็จำได้
บนยอดเขาใหญ่มิได้ช้า
ถือไม้เท้าเข้าแล้วก็ป้องกัน
เลื่อนล่องลอยฟ้ามาไวไว

อาณาเขตมณฑลกว้างใหญ่
เมืองนี้ชื่อไรจะใครรู้
ผู้คนแออัดอื้ออึงอยู่
จะยับยั้งฟังดูกิจจา
ลอยเลื่อนลงจากเวหา
อาศัยร่มพฤษาสำราญ

ฝ่ายพวกเด็กเด็กชาวบ้าน
อยู่ปลายแดนด่านกรุงสามนต์
เที่ยวร้องเรียกพวกเพื่อนสับสน
ถือปฏักต่างคนต้อนมา

จึงปล่อยโคไว้ให้กินหญ้า

เห็นเงาะยืนอยู่บนคันนา
รูปร่างหัวทู่ก็ดูแปลก
อย่าไว้ใจมันมักควักเอาดี
บ้ำว่าอายนี้ลึงทะโมนใหญ่
หน้าตามันชั้นยิ่งฟันฟาง
คนหนึ่งไม่กลัวยืนหัวเราะ
มันไม่ทำอะไรใครดอกรา
บ้ำได้ดอกหงอนไก่เสียไม่ล่อ
ครั้นเงาะเล่นไล่ไล่ดกระโดดชิง

ฯ ๑๐ คำ ฯ เชิด

๑ พวกเด็กเด็กหยอกเย้าเข้าอุด
แล้วชวนเล่นจ้องเตเฮฮา

ฯ ๒ คำ ฯ เสร็จ

๑ ครั้นถึงเวลากินผอก
เกลอเอ๋ยมากินด้วยกัน

ฯ ๒ คำ ฯ เสร็จ

๑ ครั้นว่าเวลาบ่ายควาย
ไปบ้านด้วยกันหรือวันนี้
ถ้ากระนั้นก็นอนอยู่เฝ้านา
พรุ่งนี้จึงจะมาอย่าร้อนใจ

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

อายนี้บ้าหรือมิใช่ไยอย่างนี้
ลางคนว่าแขกกะลาสี
นึกกลัวเต็มทีวังหนีพลาง
บ้ำเถียงว่าทำไมไม่มีหาง
หรือจะเป็นผีसांगที่กลางนา
นี่เขาเรียกว่าเงาะแล้วสิหนา
ชวนกันเมียงเข้ามาเอาดินทิ้ง
ตบมือผัดพ้อล่อให้วัง
บ้ำล้มกลิ้งวิ่งปะทะกันไปมา

อุตุลุลล่อมหลังล่อมหน้า
โห่ร้องฉาวฉานินัน

แก้ห่อข้าวออกชิมขมิ้น
เห็นเงาะนั้นเข้ากินก็ยินดี

เด็กเด็กทั้งหลายเข้าล่อมมี
เงาะเดินเชื่อนหนีเสียมิไป
ช่วยขับนกขับกาอย่าไปไหน
แล้วไล่โคคินมาพันที่

ที่มา <https://vajirayana.org/บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง/ตอนที่-๔-พระสังข์หนีนางพันธุรัต>